

Bevordering van de vismigratie op de Vlaamse waterlopen

Vissen migreren of trekken, om verschillende redenen: ze trekken om een geschikte paaiplaats te vinden, ze trekken om voedsel te zoeken, om te overwinteren of om zich te verschuilen voor vijanden, maar ze trekken ook om ongunstige omstandigheden, zoals vervuiling, te ontwijken.

Allerlei soorten constructies in de waterlopen, zoals stuwten, watermolens en bodemvallen hinderen de vismigratie. Dit heeft als gevolg dat meerdere vissoorten bedreigd worden in hun voortbestaan. Vandaar dat op het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer een project op gang kwam om de vismigratie op de Vlaamse waterlopen te bevorderen. De bedoeling is een inventarisatie te maken van alle migratieknelpunten op ecologisch waardevolle waterlopen in Vlaanderen. Ook mogelijke oplossingen voor deze knelpunten worden uitgedacht. Het resultaat is dan een praktisch hulpmiddel waarmee water- en natuurbeheerders verder kunnen werken wanneer overgegaan wordt tot het vrijmaken van de migratiewegen.

In augustus '97 werd reeds een eerste inventarisatie afgerond. Het betrof de inventarisatie van de migratieknelpunten op een twaalfstal waterlopen in het Demerbekken. Het project werd uitgevoerd op initiatief van de Provinciale Visserijcommissies van Vlaams-Brabant en Limburg. Momenteel loopt er een zelfde project op het Maasbekken, eveneens op initiatief van de Provinciale Visserijcommissie van Limburg. Bovendien zijn enkele projecten gepland voor het najaar '98: het betreft de inventarisatie van de knelpunten in de watering Burggraavenstroom in Oost-Vlaanderen en op een aantal waterlopen en polders in West-Vlaanderen.

Contactpersoon : Daniël De Charleroy Tel.: (02) 657 03 86
E-Mail: Daniël.DeCharleroy@lin.vlaanderen.be

Sluis IJterbeek-Maaseik

Visindex Grensmaas

Sedert 1 januari 1998 is het IBW gestart met een onderzoeksproject rond het opstellen van een index voor biotische integriteit (IBI) voor de Maas. Dit onderzoek is een onderdeel van een EG-LIFE onderzoeksproject samen met de Universiteit Notre-Dame de la Paix te Namen, de Service de la Pêche van het Waals gewest, de Conseil Supérieur de la Pêche te Metz en het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek te IJmuiden. De bedoeling is een gestandaardiseerde en grensoverschrijdende methodologie te ontwikkelen om de kwaliteit van een visbestand en dus ook van de biotische integriteit van het rivierhabitat te bepalen voor een grote Europese rivier, i.c. de Maas.

Contactpersoon : Claude Belpaire tel.: (02) 657 03 86
E-mail: Claude.Belpaire@lin.vlaanderen.be

Moet er nog slib zijn?

Inventarisatie 'Baggergronden in Vlaanderen'

Rivieren bevaarbaar maken en houden, dat betekent baggeren, verbreden, kalibreren, rechttrekken, verdiepen, ruimen, ... en al dat gebaggerd materiaal ergens kwijtraken.

Dat laatste was vroeger geen probleem. Maar het werd steeds duidelijker dat het sediment van onze waterlopen als filter dienst deed, met het gevolg dat door de vervuiling van het oppervlaktewater het sediment aangerijkt werd met allerlei elementen. De bekendste elementen zijn de zware metalen, maar ook andere contaminanten zoals bv. stikstof kunnen in sterk verhoogde concentraties in het slib teruggevonden worden.

Deze vervuiling van het slib heeft er toe geleid dat er een verstrenge milieuwetgeving ontstaan is, die het storten van baggerslib enkel onder strikte voorwaarden toelaat. Ook de nabestemming van baggerstortterreinen is gereguleerd. Een van de mogelijke nabestemmingen is bos. Onderzoek uitgevoerd aan het labo voor Bosbouw van de Universiteit Gent heeft aangetoond dat dit slib een zeer vruchtbaar substraat is voor bebossing.

Vanuit de huidige problematiek van het bergen van slib leek het zeer interessant om de plaatsen waar het vroeger gebaggerd materiaal gestort werd (we noemen dit baggergronden) te gaan op-

zoeken en bemonsteren. Door het feit dat baggerspecie vroeger geen kwalijk geurtje had voor de publieke opinie, was de plaats waar het slib achtergelaten werd ook minder belangrijk. Eén van de uitdagingen van deze inventarisatie is het opsporen van oude storten via verschillende bronnen.

Met deze inventarisatie bestuderen we de invloed van het bevaarbaar maken van een rivier op het landschap, en gaan we ook na wat de gevolgen zijn van de eventuele vervuiling van bepaalde baggergronden voor bossen en akker- en weilanden. En tot slot zullen we met deze inventarisatie ook de mogelijkheden van het bebossen van baggergronden beter kunnen inschatten.

Weet jij ook recente of minder recente baggerslibstorten liggen, aarzel dan niet om ons die informatie door te sturen.

Contactpersoon : Bart Vandecasteele Tel.: (054) 43 71 36
E-Mail: Bart.Vandecasteele@lin.vlaanderen.be

Door per regio voor enkele soorten autochtone materiaal te kunnen aanbieden hopen we binnen enkele jaren een bijdrage te kunnen leveren tot het behoud van de genetische diversiteit van bomen en struiken.

Contactpersoon: Els Coart tel.: (054) 43 71 25
E-mail: Elizabeth.Coart@lin.vlaanderen.be

Inventarisatie van autochtone bomen en struiken

Begin 1996 werd een inventarisatie van autochtone bomen en struiken opgestart aan het IBW. Met behulp van afdeling Bos en Groen, afdeling Natuur, Wielewaal vzw en Natuurreservaten vzw werd een oproep gelanceerd om vindplaatsen van mogelijk autochtone bomen en struiken te melden. Aan de hand van de vele reacties werd een gevalstudie uitgewerkt voor olmensoorten, Wilde appel en Mispel. Dit verkennend onderzoek werd afgerond met een nummer van de 'Mededelingen van het IBW', waarin de verschillende aspecten van behoud van autochtone bomen en struiken aan bod komen en waarin ook een strategie uitgewerkt wordt om concrete stappen te ondernemen. Deze Mededeling werd kosteloos verspreid binnen de afdeling Bos en Groen en de afdeling Natuur; zij kan verder bekomen worden bij het IBW tegen de prijs van 200 fr.

In opdracht van de afdeling Bos en Groen startte in '97 een grondige inventarisatie naar alle autochtone bomen en struiken. De uitvoerders zijn Ecologisch Adviesburo Maes en Stichting Bronnen. In '97 inventariseerden zij de Ecologische Impulsgebieden, dit jaar zijn de houtvesterijen Hechtel en Bree en de Regionale Landschappen Vlaamse Ardennen en West-Vlaamse Heuvels aan de beurt. Alle informatie die aan het IBW werd doorgegeven, is ter beschikking gesteld van de inventariseerders.

De informatie van deze inventarisaties zal dit najaar benut worden. Het ligt in de bedoeling van het IBW en de Afdeling Bos en Groen reeds dit jaar te starten met een (beperkte) zaadoogst en opkweek van autochtone materiaal per regio.